

VOLVO PÅ VÄG

TRANSPORTMAGASINET FRÅN VOLVO LASTVAGNAR I SVERIGE # 3/4 2010 ÅRGÅNG 49

Bergtagen

Goliat möter likvärdigt motstånd i Aitik

Aitik mot Goliat

Filistéernas store krigare Goliat beskrivs i bibeln som sex alnar och ett kvarter lång. Ingenting mot den Goliat som regerar dagbrottet i Aitik – en Volvo FH16 som varje dag, året runt släpar 500 ton kopparmalm ur djupet av urberget.

TEXT OCH FOTO JOAKIM NORDLUND

Aitik utanför Gällivare är en Europas största koppargruvor. Där expanderar man offensivt. En helt ny del har precis invigts, i satsningen ingår också ett helt nytt sätt att transportera den så kallade kopparsligen. Gällivare Frakt ägs av bröderna Ingemar och Kurt Nilsson, och i våras köpte de Goliat – en specialbyggd Volvo FH16 på 540 hästkrafter.

När Goliat rullar ut från det nya anrikningsverket som invigdes den 31 augusti i år har han en totalvikt på 144 ton.

– Det går mjukt och fint. Det är en fröjd att köra den, säger Gustav Nilsson, förare och son till Ingemar Nilsson.

Gällivare Frakt har en viktig roll. De kör all den kopparslig som tas fram i Aitik, och varje dag transporterar Goliat 500 ton kopparslig mellan anrikningsverket och terminalen. Av allt det som lastas och tippas kommer årligen 46 000 ton ren koppar att utvinnas. Utöver det kommer bilen under ett år att bära på 25 ton silver och 1,3 ton guld. Priserna på ädla metaller har stigit och kopparpriset ligger på cirka 55 000 kronor/ton.

I runda tal kommer Goliat att under ett år transportera koppar värd 2,5 miljarder kronor.

Det handlar med andra ord om dyrbar last.

Det är viktigt att hela kedjan fungerar, från brytning till transport. Gällivare Frakts nya sligbil har infriat alla förväntningar så här långt.

– Motormässigt har allt funkade perfekt. Den enda grejen är väl att vi fick sätta dit ett extra stödben. Sedan har vi fått montera in stödbenen också. Det behövdes, för nu är det precis så stabilt som det ska vara, säger Gustav.

För Gustav Nilsson och hans pappa är gruvan i Aitik vardag. Men gruvan är väldig och kan lämna starka avtryck. Gustav berättar att hans flickvän ville följa med honom och se hans arbetsplats. Hon började gråta.

– Vi körde runt i dagbrottet. Jag vet inte. Hon blev överväldigad. Det blev nog för mycket så hon började gråta. Jag kan själv förstå att det kan verka skrämmande på en som inte är van. Allt är så enormt, så stort, säger han.

ATT STÅ VID ENA ÄNDEN och blicka ut över det väldiga dagbrottet är en hisnande upplevelse. Gustav Nilsson tar med Volvo På Väg på en guidad tur i gruvan och den stora lastbilen ringlar sig upp längs de vägar som sprängts in i berget.

GOLIAT – VOLVO FH16

- Motor på 540 hästkrafter.
- Volvo I-Shift.
- Luftfjädring på både bil och släp.
- Förstärkta axlar.
- Bil och släp har sidotippande sigbaljor.
- Ekipaget har totalt 36 däck.
- Släpet har fem 14-ton saxlar.
- Vid lastning manövreras bilen genom så kallad recodrive. Det är ett system för att kunna fjärrstyra lastbilen.

– Jag tycker att jag är lyckligt lottad som får arbeta och uppleva det här. Det är en speciell miljö, säger Gustav Nilsson.

GOLIAT RULLAR DE ÅTTA KILOMETERNA mellan det nya anrikningsverket och terminalen där allt lastas av. Innan Gustav Nilsson kör in bilen i anrikningsverket för att lasta väger han den tomma bilen. Sedan rullar han in och placerar bilen i den långsmala korridor där sligen lastas. Han plockar fram en liten sele och tar enkelt på sig manöverutrustningen. Sedan öppnas luckorna på vagnarna, och från taket börjar sedan kopparslig att rinna ned i lastbilens inre. Recodrive är ett system för att kunna fjärrstyra lastbilen, och med små enkla rörelser kan Gustav förflytta ekipaget i lasthallen och på så sätt fördela den tunga lasten.

– Otroligt smidigt. Lite som att spela dataspel, säger han och ler.

Sligen fyller hallen med en lukt som kan liknas vid en blandning av alger och snus.

För människorna i Malmfälten luktar den förmodligen pengar.

– Ja, kanske det. Det är ju det här vi här uppe lever av. Gruvorna är otroligt viktiga för oss, säger Gustav.

NÄR ALLT HAR LASTATS SÄTTER HAN SIG till rätta i hytten igen. Han lägger tryggt handen på I-Shiftens reglagespak, och sedan sätter han det 144 ton tunga ekipaget i rörelse. Gustav lutar sig tillbaka i förarstolen och berättar

hur enkelt arbetet har blivit med den nya bilen och de nya anläggningarna.

– Det känns knappt att man har 100 ton i lasten. Vägen är bred och det är ju bara vi som använder den här sträckan ned mot terminalen där allt sedan lastas av. Snart får vi asfalt på vägen och då blir det helt perfekt, säger han.

Bra väg är ett måste för en vass sprängsten kan lätt orsaka punktering. Den nya bilen har hela 36 hjul. Däckbyte runtom kostar över 100 000 kronor. I bara släpet lastas drygt 50 ton, och med den lasten krävs rejäla grejer. På släpet sitter fem stycken 14-ton saxlar, och det är dessutom luftfjädrat.

Lika smidigt som lastningen gick, lika enkelt är det att lossa. Gustav kör in bilen i det stora magasinet, fäller ned stödbenen och tippar först släpets och sedan bilens last. Med hjälp av kraftfulla vibratorer skakas sedan den sista sligen ut, och när bilen rullar ut ur hallen har ytterligare 100 ton kopparslig levererats.

– Ja, svårare än så här är det inte när förutsättningarna är bra, säger han.

Gustav Nilsson är tredje sonen som transporterar kopparmalm i Aitik. Hans pappa Ingemar hoppas sonen håller fanan högt lika länge som han själv – i 22 år.

Med det nya systemet lastas Goliat snabbt till en totalvikt på 144 ton.

MEN ARBETET SOM ÅKARE I AITIKGRUVAN är inte alltid behagligt. Det nya anrikningsverket ligger på hög höjd och där finns inga träd som hindrar vinden.

– I vintras var det minus 34 grader som kallast, och här uppe blåser det året om. Det är ett tufft klimat då och det gäller att klä sig, säger Gustav.

Den stora och nya bilen i kombination med det nya last- och tipningssystemet har inneburit en kraftfull effektivisering. Med alla nyinvesteringar som Boliden gjort i Aitik räknar bolaget med att kunna fördubbla gruvans malmproduktion till 36 miljoner ton om året.

Med Goliats hjälp kan Gällivare Frakt följa med i den utvecklingen.

– Att vi valde en motor på 540 hästkrafter beror på vägens utformning. Från anrikningsverket och ned till terminalen är det lätt utför. Sedan kör vi ju tomt tillbaka, förklarar Ingemar Nilsson.

I dag består Gällivare Frakts maskinpark bland annat av tre Volvo FH och sedan Goliat. Ingemar Nilsson är lyrisk när han beskriver utvecklingen, och han lägger handen på Goliats ena skärm och säger:

– Det har gått otroligt mycket framåt. Det är lite annat än när >

SUN
Maskin & Service AB

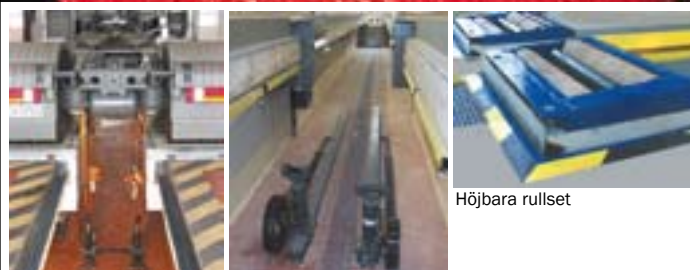
Maschinenbau
Haldenwang
MAHA

Premium workshop equipment

Bromsprovare för tunga fordon

**Jobbigt att lastsimulera?
Lösningen är en MAHA
bromsprovare med riktigt
bra brett i rullarna.**

**När du ändå behöver
belasta har vi alternativen:**

Dragande hydraulcylinder Längdjustering 4 m

Höjbara rullset

Menyer i fjärrkontroll:

- vid lastsimulering

- vid bromsprov

Akkrediterad kalibrering

Vi är ackrediterade att utföra kalibreringar av:

- Avgasmätare (bensin & diesel)
- Ljusinställare och ljusinställarplats
- Bromsprovare med tillhörande tryckgivare

Lovartsgatan 8 • Karlstad • Tel 054 - 85 00 75 • sun@sunmaskin.se

www.sunmaskin.se

” DET KÄNNES KNAPPT ATT MAN HAR 100 TON I LASTEN.

GUSTAV NILSSON, GÄLLIVARE FRAKT

- › jag började köra 1971. När du sätter dig i den här så är det som om du sitter på moln i jämförelse med de första bilarna som vi körde, som att gå från skottkärra till moln. Det har handlat om en teknikutveckling hela vägen och det handlar om att göra varje ton billigare och billigare.

GUSTAV NILSSON ÄR TREDJE GENERATIONEN som kör lastbil i Aitik. När gruvan startades 1968 var hans farfar en av dem som skötte transporter, och sedan började hans pappa Ingemar Nilsson och hans farbror Kurt Nilsson. De två bröderna blev åkare 1988 när Boliden bestämde sig för att upphöra med den egna åkeriverksamheten och i stället lägga ut körningen på entreprenad.

Sedan dess har Gällivare Frakt skött transporten av kopparsliten. Att Gustav skulle börja arbeta där föll sig rätt naturligt. Gustav körde lastmaskiner från det han var 16 år, och när han fyllde 18 år tog han körkort för tung lastbil. Sedan dess har gruvan och lastbilen varit hans arbetsplats.

Om allt går som planerat kommer han att ta över verksamheten inom kort.

– Vi är gamla – han är framtiden. Sedan får vi väl hoppas att de här framtidsgubbarna också håller ut i 22 år, säger Ingemar med ett leende och sneglar på Gustav.

Generationsväxlingen är också inledd och tanken är att Gustav ska gå in som 50-procentig delägare i företaget redan vid årsskiftet. Så Goliat och han kommer förmodligen att kampera ihop under lång tid framöver.

– Jag trivs med arbetet. Det här är speciellt. Det är otroligt fin stämning och i stort sett alla av mina kompisar arbetar här. Boliden satsar offensivt så det här är en bra plats att arbeta på. ■

AITIK KOPPARGRUVA

- Gruvan med anrikningsverk togs i drift 1968.
- Europas största dagbrott och en av Europas största koppargruvor. Aitik är även en stor producent av guld och silver.
- I dag bryts drygt 18 miljoner ton malm.
- Den 31 augusti 2010 invigdes nya anläggningar för anrikning, malmproduktion och utleveranser. Satsningen är en av de senaste årens största industriinvesteringar i Sverige.
- Boliden har investerat drygt sex miljarder kronor för att öka produktionsakten och förlänga gruvans livslängd. Det nya anrikningsverket tar hand om produktionen av koppar, guld och silver. Projektet startade 2006 och företaget hoppas att fördubbla produktionen till 36 miljoner ton malm per år 2014.

NYHETER PÅ LASTBILS- FRONTEN

**Bygg din egen Truxbil på trux.se.
Det händer alltid saker hos Trux,
allt till gagn för dig.**

Välkommen!

Trux

OCH DIN LASTBIL BLIR SÄKERT SNYGGARE

TRUX AB
Norrkämsta industriområde
827 31 Ljusdal
Tel 0651-76 85 80
info@trux.se | www.trux.se